718/05

Den 3. marts 2005 blev i sag nr. 64.106:

xxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der er sikret på en olieforureningsforsikring i Topdanmark Forsikring A/S, klager over selskabets afvisning af at yde forsikringsdækning for en anmeldt olieforureningsskade.

Olieforureningen er sket fra en 2.500 liter AJVA olietank af polyethylen, som blev gravet ned i forbindelse med opførelse af klagerens ejendom i 1978-79. Ifølge selskabet modtog klagerens kommune i 1978 den udfyldte tankattest, hvoraf tanktype og tanknummeret fremgår.

Selskabet har ved sin advokat afvist at yde erstatning under henvisning til, at det fremgår af olietankbekendtgørelsens § 30, at det ikke var lovligt at anvende en AJVA olietank fra 1978 efter 1. januar 2001. Da klagerens olietank således ikke opfyldte de offentlige forskrifter i olietankbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 829 af 24/10 1999), er den ikke omfattet af forsikringen, som kun dækker skader fra lovlige olietanke. Advokaten henviser herved til, at det af jordforureningsloven § 49, stk. 2, nr. 2, samt selskabets gældende forsikringsbetingelser fremgår, at forsikringen ikke dækker, hvis forureningen stammer fra installationer, som sikrede vidste eller burde vide ikke opfyldte offentlige forskrifter herom indeholdt i olietankbekendtgørelsen.

Det fremgår af sagen, at kommunen - som følge af en anmeldelse fra klageren - den 7/10 2002 konstaterede kraftig olieforurening i ca. 3 meters dybde, hvilket kort tid efter havde bredt sig til naboejendommen, hvor der blev pumpet olie op fra en havebrønd. Fundet af olien blev den 9/10 2002 af kommunen fulgt op af en varsling om påbud efter jordforureningsloven. Påbuddet om undersøgelse og oprensning blev endelig meddelt den 13/2 2003. Af sagens akter fremgår det, at oprensningen efter olieforureningen har kostet omkring 500.000 kr.

Efter modtagelse af kommunens forvarsel den 9/10 2002 meddelte selskabet i skrivelse af 10/10 2002 afslag på forsikringsdækning under henvisning til, at olieforureningen hidrørte fra en ulovlig polyethylen tank produceret af AJVA-PLAST A/S.

Klageren er utilfreds med selskabets afgørelse og har sammen med sine redegørelser i sagen fremsendt forskellige bilag til illustration af sagen, herunder bl.a. tilbud fra 1977 fra håndværker på installering af varme mv., regninger fra det arbejde, der blev udført i forbindelse med nedgravningen af tanken i 1978, fotos af tanken og den skjulte påfyldningsstuds, klagerens eget olieregnskab, kopier af avisartikler, som ifølge klageren dokumenterer, at der ikke er udsendt brugbart materiale om jordforureningsloven til husejerne, samt skrivelse fra februar 2000 fra klagerens olieselskab om olieforureningsforsikringen.

Om sidstnævnte skrivelse fra olieselskabet bemærker klageren bl.a.:

> "Fra den 1/3-2000 vil forsikringsdækningen være en del af vores olieleverance. Hvis vi ikke ønskede denne forsikring, skulle den afmeldes til Topdanmark, og vi skulle så tegne en anden forsikring, så vi under alle omstændigheder var dækket ind, hvis der skulle ske et uheld. Det fandt vi ingen anledning til. Vi syntes det var en god og rimelig forsikringsordning med Topdanmark. Sådan så det i hvert fald ud på papiret. Nu bagefter må jeg sige, at vi ser noget anderledes på det. Vi har betalt til en ordning gennem flere år, som har vist sig ikke at være noget værd alligevel. Med en vis bitterhed kan det siges, at forsikringen skulle have været opsagt, og der skulle have været tegnet en anden. Hvis det var sket, ville et andet selskab have undersøgt, hvilket oliefyringsanlæg der skulle tegnes forsikring på, og var der noget ved anlægget, som var i strid med lovgivningen, ville det med garanti blive forlangt ændret.

Det skal bemærkes, at forsikringsskrivelsen er helt fri for advarsler om, at bestemte tanktyper ikke er omfattet af forsikringen.

Forsikringsbestemmelserne medfulgte. De blev besigtiget. Men det skriftlige materiale gav ikke anledning til at tro, at der var forhold ved vores oliefyringsanlæg, der var i strid med lovgivningen.

Hvor burde vi vide det fra? Ingen overhovedet havde orienteret os om, at en bestemt tanktype var blevet problematisk. Vi havde heller ikke læst om det i dagspressen. Vi følte os trygge ved at alt var i orden. Olieforbruget er blevet bogført gennem alle årene, og det har bevisligt været helt normalt frem til den sidste skæbnesvangre påfyldning i september måned 2002."

Klageren har desuden fremlagt et eksempel på et servicebrev fra oliefirmaet Hydro Texaco til en anden husejer, hvori firmaet har gjort opmærksom på, at denne husejers oliefyrsinstallationer ikke var lovlige. Klageren har også fremlagt en kopi af et brev af 1/4 2003 fra kommune til oliefyrsbrugerne om olietankbekendtgørelsen og den tilhørende forsikringsordning.

Om den utilstrækkelige underretning om olietankenes lovlighed anfører klageren bl.a.:

"Hvis der var forhold, som den enkelte oliefyrsbruger skulle være opmærksom på, så burde de instanser, som vidste noget, have givet underretning om det - oliebranchen, Topdanmark, Miljøstyrelsen og kommunerne. Blot en linje eller to på f.eks. forsikringsskrivelsen med spærret skrift havde været nok til at den enkelte bruger begyndte at undersøge og spørge sig for. Der skal altså en anledning til, før den enkelte husejer begynder at rode med disse ting - navnlig når noget som det her har fungeret optimalt i mange år. Det er altså ikke nemt at opfange faresignaler om noget så specifikt som olietanke m.v. Da forsikringsskrivelsen blev udsendt, kunne man jo også have medsendt relevante sider af olietankbekendtgørelsen med en advarsel. Administrationen i 'System Danmark' - Miljøstyrelsen, Topdanmark m.v. har helt givet kendt til problemerne med Ajva tanke før år 2000. Det er ubegribeligt, at der så ikke sker en underretning. Der har været tid nok til det.

At der har været noget helt galt med informationerne til oliefyrsbrugerne fra de forskellige instanser kan dokumenteres ved at jeg efter uheldet opsøgte 30 andre husstande med oliefyr. Ingen af disse var blevet informeret om de nye regler.

Et yderligere nedslående resultat kom frem, da K. Kommune, Teknisk Forvaltning, efter politisk pres på grund af vores sag tilskrev oliefyrsbrugerne om de nye regler. Ikke mindre end 207 husstande meldte sig med ulovlige tanke og rørforbindelser m.v. Også disse husstande må have fået en skrivelse fra deres olieselskab om, at de fremover vil være forsikrede. Men der har selvfølgelig heller ikke i disse tilfælde fulgt noget med, som har givet anledning til nærmere undersøgelser. De har lige som os følt sig trygge ved det udsendte forsikringsmateriale."

Selskabets advokat har i skrivelse af 30/6 2004 til nævnet redegjort for sagen således:

"Med hensyn til de krav, der kan stilles til sikredes 'burde-viden' om tankens ulovlighed, er der i forarbejderne til jordforureningslovens § 49 angivet følgende (FT 1998-99, tillæg A, spalte 4355): 'For så vidt angår installationer på ejendommen, må tankejeren gøre en indsats for at orientere sig om de faktiske forhold i forhold til tanken og sikre sig, at installationerne er lovlige, ligesom installationer løbende må vedligeholdes, så de opfylder de myndighedskrav, der er fastsat i olietankbekendtgørelsen'.

I forbindelse med vedtagelsen af jordforureningsloven udtalte Folketinget følgende om tankejeres pligter til at undersøge tanktypen:

'..... Det må forventes, at tankejeren har en tankattest, og såfremt dette ikke er tilfældet, gør, hvad der er muligt for at forsøge at fremskaffe en sådan. Der vil dog formentlig kunne forekomme situationer, hvor tankejeren ikke er i stand til dette, hvis f.eks. producenten af tanken ikke længere eksisterer, og det ikke er muligt at fremskaffe en tankattest fra den tidligere ejer.

Ligeledes kan det forventes, at en olietankejer undersøger, om tanken er anmeldt til tilsynsmyndigheden, og såfremt dette ikke er tilfældet, foretager en sådan anmeldelse . .....

Har en tankejer gjort det, der med rimelighed kan forventes af ham for at opnå viden og dermed bringe sig i god tro om de faktiske forhold omkring tanken, skal der være forsikringsdækning, uanset om det senere måtte vise sig, at de faktiske forhold forholder sig anderledes."

Som det fremgår af ovenstående, er det altså Folketingets opfattelse, at tankejerne skulle foretage sig noget aktivt for at sikre sig, at pågældendes tank var lovlig, herunder undersøge, hvilken tank pågældende anvendte.

Denne pligt til at orientere sig er ikke en ny handlepligt, der er blevet indført i forbindelse med vedtagelse af jordforureningsloven. Der er derimod tale om en pligt, der på dette tidspunkt ifølge retspraksis allerede påhvilede tankejere. Tankejere skulle således ifølge retspraksis sikre sig, at deres installationer var lovlige og f.eks. opfyldte kravene fastsat i de forskellige udgaver af olietankbekendtgørelsen, hvoraf den første stammer fra 1970. Der er tale om en generel pligt, der påhviler tankejeren i hele tankanlæggets levetid. Pligten er således ikke afgrænset til tidspunktet for erhvervelse af en ejendom med eksisterende olietank.

Vi henviser i den forbindelse til landsretsdommen refereret i UfR 2000.1883/2 Ø. Landsretten fandt, at det var ansvarspådragende for en grundejer at have undladt at sløjfe en AJVA plastik tank som påbudt ved bekendtgørelserne herom. Dette ansvar påhvilede grundejeren, selv om han ikke havde fået oplyst eller på anden måde var gjort bekendt med tankens fabrikat og fabrikationsnummer ved købet af ejendommen og heller ikke efterfølgende var blevet underrettet af den lokale kommune om, at tanken var omfattet af bekendtgørelserne.

Ankenævnet for Forsikring har allerede behandlet spørgsmålet om forsikringsdækning for forureningsskader fra en AJVA-tank. Ved kendelse af 13. august 2001 fandt Ankenævnet, at Topdanmark Forsikring A/S ikke har pligt til at dække en skade, hvis de offentlige forskrifter i olietankbekendtgørelsen ikke er opfyldt, og den pågældende tankejer ikke har foretaget sig noget for at sikre tankens lovlighed. Den pågældende sag er senere behandlet ved Retten i B. Ved dom af 26. februar 2003 i sagen (BS 3-

1317/2002) bilag …, blev Topdanmark Forsikring A/S frifundet i en sag om en ulovlig AJVA plasttank. Byretten henviste til, at sagsøger havde kendskab til tankens art og alder, og at det i pressen havde været omtalt, at nedgravede olietanke af pågældende art skulle sløjfes. Herudover lagde byretten vægt på, at sagsøger ved modtagelse af forsikringstilbud og forsikringsbetingelser undlod at sikre sig, at hans olietank var lovlig.

Den foreliggende sag

I nærværende sag var F.K. [klageren] til stede, da tanken blev gravet ned. F.K. havde således i den forbindelse lejlighed til at orientere sig om typen af den nedgravede tank. På påfyldningsstudsen var der desuden efter oplysning fra F.K. monteret et mærke med producent, tanktype og nummer. Selvom påfyldningsstudsen var monteret nede i et cementrør havde F.K. lejlighed til ved nedgravningen at orientere sig om tanktypen og tanknummeret. Det er i sagen uoplyst, om pejlestokken leveret med tanken var påført fabrikat og størrelse. Det var sædvanligt ved levering af tanke fra AJVA-PLAST A/S, at der fulgte en pejlestok med, hvoraf fabrikat og størrelse fremgik. F.K. har således haft mulighed for og anledning til at undersøge hvilken olietank, der blev nedgravet på ejendommen.

F.K. har modtaget forsikringsvilkårene for olieforureningsforsikringen hos Topdanmark Forsikring A/S (bilag …). Forsikringsvilkårene og orienteringen om forsikringsordningen blev udsendt i februar 2000. Heraf fremgår det, at overholdelse af olietankbekendtgørelsen er en forudsætning for dækning. Til trods herfor undlod F.K. at undersøge, om tanken var lovlig i henhold til oliebekendtgørelsen

K. Kommune har oplyst til F.K., at K. Kommune har annonceret kravene om, at Ajva-plasttanke skulle udtages af brug i K. Ugeavis. Desuden har kravene jævnligt været omtalt i pressen i øvrigt. F.eks. blev de kommende skærpede krav til Ajva-tanke omtalt allerede i Jyllands-Posten den 3. januar 1998, og efter olietankbekendtgørelsens udstedelse i oktober 1999 har kravene til Ajva-tanke f.eks. været omtalt i Berlingske Tidende den 1. maj 2001, Vejle Amts Folkeblad den 22. november og 6. december 2001, Midtjyllands Avis i juli 2002 og desuden løbende annonceret i mindre lokalbla-

de og lignende. Sammenfattende har der været en ikke ubetydelig presseomtale af de øvrige krav til Ajva-tanke.

F.K. har således tilsidesat sin forpligtelse til at orientere sig om de juridiske forhold vedrørende hans AJVA-tank. F.K.'s manglende kendskab til olietankbekendtgørelsen kan ikke medføre, at han anses for at være i god tro i henhold til jordforureningslovens § 49, stk. 2, nr. 2, eller Topdanmarks forsikringsbetingelser.

Den skade, der er sket som følge af den ulovlige AJVA-tank på F.K.'s ejendom, er derfor ikke dækket af Topdanmark A/S' olieforureningsforsikring."

Heroverfor anfører klageren i skrivelse af 16/7 2004 til nævnet bl.a.:

"På side 3 i svarskrivelsen henviser advokaten til olietankbekendtgørelsen - at enhver olietank i brug skal opfylde bekendtgørelsens krav, og at Ajva-tanke som omhandlet i vores sag skulle have været taget ud af brug senest 1. januar 2001. Det får mig endnu engang til at vende tilbage til forsikringsskrivelsen fra vort olieselskab dengang - Kvik Olie. Det glade budskab var, at nu var vi forsikrede. Der fulgte INGEN ADVARSLER MED om problemer med bestemte tanktyper. Når det nu har vist sig, at det er så vigtigt at få indsigt i olietankbekendtgørelsen, så kan jeg ikke forstå, at den ikke blev sendt med ud. Så havde der været noget at forholde sig til. Men jeg skal sandelig love for, at vi fik såvel bekendtgørelsen som vejledende pjecer udleveret af kommunens folk, efter at uheldet var blevet anmeldt. Hvis alt dette var blevet sendt ud sammen med forsikringsskrivelsen, og vi havde siddet advarslerne overhørig, så er det forståeligt med en forsikringsafvisning.

Advokaten skriver videre på side 3 om sikredes 'burde-viden' i relation til forarbejderne til jordforureningslovens § 49, at tankejeren må gøre en indsats for at orientere sig og sikre at installationerne er lovlige m.v. Jamen herreste gud - bortset fra de advokater og myndighedsfolk, som beskæftiger sig med emnet, så er der ingen husejere her i landet som har indsigt i forarbejderne til jordforureningsloven. Hvis det var meningen, vi skulle have haft det, var det rimeligt at oplysningerne blev markedsført og sendt ud, så 'menigheden' kunne forholde sig til det.

I en tidligere skrivelse anførte jeg, at jeg nogle år forud for forsikringsskrivelsen ringede til Teknisk Forvaltning og spurgte, om der var en forældelsesfrist på nedgravede olietanke. Jeg fik det svar, at det var der ikke. Det var i forbindelse med overvejelse om overgang til fjernvarme. Jeg kan ikke dokumentere det, idet jeg ikke noterede navnet på den dame som jeg talte med. Jeg regnede ikke med at få brug for oplysningen senere.

Advokaten skriver videre om forarbejderne til jordforureningsloven, at tankejeren må gøre en indsats for at orientere sig om de faktiske forhold i forhold til tanken og installationerne i øvrigt. I spørgsmålet om tanken havde vi jo telefonisk fået besked på, at der ikke var en forældelsesfrist på nedgravede olietanke. Med hensyn til vedligeholdelse af anlægget har vi heller ikke været passive. Det gamle oliefyr blev for år tilbage udskiftet med et nyere mere driftsikkert med enstrenget rørsystem. Fyret og kedlen er tilset engang årligt inden fyringssæsonen med de lovbefalede test af røggasser m.v. Selve olietanken har vi af gode grunde ikke kunnet kontrollere. Det er selvsagt en umulighed at grave den op engang om året og føre tilsyn og så grave den ned igen. Ingen af de mennesker, som har serviceret os, har tænkt på at tanken pludselig ikke måtte bruges mere. Og de instanser, som har ligget inde med denne viden, har ikke foretaget sig noget effektivt for at give underretning.

…

En rimelig indsats står der noget om. Jeg må nødvendigvis gøre opmærksom på, at både vi og andre har haft firmaer til at udføre arbejdet - derunder den administrative del. Det er der betalt en pæn sum penge for. Der blev ikke hos os udleveret noget som helst om, hvordan vi skulle forholde os i årene fremover. Hvis den offentlige tilsynsmyndighed havde erfaret, at der var noget galt, så går jeg da ud fra , at der var blevet reageret. Hvis tilsynsmyndigheden år frem i tiden erfarede, at bestemte tanktyper ikke var holdbare på sigt, var det yderst rimeligt, at man undersøgte og gav besked. Ellers var der jo ingen grund til at fremsende tankattest og andre papirer.

…

For mig er det rystende, at en borger kan blive dømt i en forureningssag, hvor et af kernepunkterne er annoncering i en ugeavis. Det er noget af det mest usikre at annoncere i. Hvem læser denne avis? Mig bekendt er der ingen forpligtigelse til det. …

Endnu engang må jeg påpege, at et professionelt firma blev hyret i sin tid til at udføre VVS-arbejdet - derunder installering af oliefyr og nedgravning af tank.. Som fremsendte regninger viser, blev der betalt for dette arbejde. Ja, jeg så tanken blive gravet ned. Men jeg kontrollerede ikke tanken og registreringsnummer m.v. Hvorfor skulle jeg det. Det måtte være firmaets ansvar, at oliefyrsanlægget var godkendt og i orden. Og det var det jo, idet huset blev godkendt med installationerne. Der fulgte intet med om tankens levetid m.v. Der var sikkert ingen spekulationer om levetiden dengang. At konstruktionen så ikke har vist sig holdbar på sigt er en helt anden snak. Oplysningerne herom er blot ikke noget ud til de brugere, som skulle forholde sig til det. …

Vedrørende annoncering i pressen har jeg bemærket mig, at Jydske Vestkysten ikke er nævnt . Det er den avis, som B. og jeg abonnerer på. Vi læser den. Men har ikke læst noget om Ajva-tanke, at der skulle være problemer med dem.

At der er noget helt galt med informationen her i byen kan dokumenteres ved de allerede indsendte oplysninger som fortæller, at de 30 husstande jeg selv besøgte ikke kendte noget til de nye regler. 207 husstande var lige så uvidende og meldte sig til kommunen, da der endelig blev skrevet ud til oliefyrsbrugerne."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"Forsikringen dækker ikke,

…

- når forureningen stammer fra installationer, som Sikrede vidste eller burde vide ikke opfylder offentlige forskrifter herom, indeholdt i olietankbekendtgørelsen, …"

Nævnet udtaler:

Nævnet finder, at sagen på grund af dens komplekse og principielle juridiske karakter bør afgøres ved domstolene. I medfør af § 4, stk. 1, i nævnets vedtægter må nævnet derfor afstå fra at viderebehandle sagen.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Poul Sørensen
formand

Underskrevet i formandens fravær

Henning Jønsson
direktør